[2024] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 326 : 2024 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 109

ਵਸੰਤ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਥ੍ਰੀ. ਐਲ.ਆਰ.

ਬਨਾਮ

ਰਾਜਲਕਸ਼ਮੀ @ ਰਾਜਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਟੀਐਚਆਰ. ਐਲਆਰਐਸ

(2014 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3854)

13 ਫਰਵਰੀ 2024

[ਰਿਸ਼ੀਕੇਸ਼ ਰਾਏ ਅਤੇ ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ*, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਤਤਕਾਲ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਗਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਾਲ 1947 ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਾਂ 'ਟੀ' ਨੇ ਇੱਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਕੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਧੀ ਦੇ ਪਤੀ 'ਜੀ' ਨੇ 1993 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਦੇ ਇਹ ਹਨ (i) ਕੀ ਜੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਹਿਲੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡੀਡ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਲ 1993 ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ; (ii) ਕੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਰਲ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਐਸਆਰਏ, 1963 ਦੇ ਸ.34 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਸੀ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963 - ਐਸ.27, ਆਰਟਸ.58 ਅਤੇ 65 - ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 - ਐਸ.34 - ਪਹਿਲੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡੀਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟੀ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੇ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਲਈ ਮਿਤੀ 31.07.1952 ਦੀ ਦੂਜੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ-ਟੀ - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟੀ ਨੇ 18.08.1952 ਦੀ ਤੀਜੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟੀ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਇਕਲੌਤੀ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਹਿਲੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੀ ਨੇ ਦੂਜੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ - ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ - ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਜੀ. ਪਹਿਲੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ - ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ:

ਹੋਲਡ: ਜੇਕਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੂਜੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰ 1964 ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ - ਜੇਕਰ ਇਹ 1974 ਤੋਂ ਚੱਲਣਾ ਸੀ (ਜਦੋਂ ਐਮ, ਟੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡੀਡ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਸੀ ਉਸਦੀ ਗੋਦ ਲਈ ਧੀ ਵੀ) ਜਾਂ 1976 (ਜਦੋਂ ਐੱਮ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਪੀ ਦੇ ਹੱਕ

[2024] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. ਵਸੰਤ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਥ੍ਰੀ. ਐਲ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਰਾਜਲਕਸ਼ਮੀ @ ਰਾਜਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਟੀਐਚਆਰ. ਐਲਆਰਐਸ

ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਡੀਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ), ਫਿਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1986 ਜਾਂ 1988 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜੀ ਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਪਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਵਾਰਸ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਬਜੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਤਤਕਾਲ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਪੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ, ਕਿ ਵਾਪਸੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਾਰਸ ਰਿਵਰਸ਼ਨਰ ਜੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਮੁਕੱਦਮਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਰਲਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ - ਇਸ ਲਈ, ਕਬਜ਼ਾ ਅਜੇ ਵੀ ਪੀ ਦੇ ਵਾਰਸ ਕੋਲ ਹੈ - 12 ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਮੌਤ ਦੇ ਨਾਲ 2016 ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਪੀ ਦਾ - ਇਸਲਈ, 1993 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ - ਨਾਲ ਹੀ, ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਭਾਗ III ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਸੀਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ.58 ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ 1993 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਭਾਵ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜੀ ਦਾ ਐਲਾਨ, ਸਿਰਫ ਸਾਲ 1990 ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ - ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਸਆਰਏ ਦੇ ਸ.34 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਰਲ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਦਈ-ਜੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਹਿਜ਼ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ - ਮੁਦਈ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ- ਵੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਸ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ - ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 2004 ਵਿੱਚ ਲਾਈਫ-ਅਸਟੇਟ ਹੋਲਡਰ-ਪੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਥੇ ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੀਮਾ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਫੈਸਲਾ - ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। [ਪਾਰਾ 16, 17, 23, 26, 33]

ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ - ਦਾ ਦਾਅਵਾ:

ਹੋਲਡ: ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: (ਏ) ਉਹ ਕਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ; (ਬੀ) ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਕੀ ਸੀ; (c) ਕੀ ਕਬਜੇ ਦਾ ਤੱਥ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ; (d) ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ; ਅਤੇ (ਈ) ਉਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਖੁੱਲਾ ਅਤੇ ਬੇਰੋਕ ਸੀ - ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ

ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸਦੇ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ। [ਪੈਰਾ 20]

ਸੀਮਾ - ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ - ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ:

ਆਯੋਜਤ: ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਲਈ, ਬਲਕਿ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਣ ਲਈ ਵੀ - ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਰੰਗ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। [ਪਰਾ 21]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਭਾਰਤ ਬੈਰਲ ਐਂਡ ਡਰੱਮ ਐਮਐਫਜੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਈਐਸਆਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, [1972] 1 ਐਸਸੀਆਰ 867: (1971) 2 ਐਸਸੀਸੀ 860; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਇਬਰਾਹਿਮ ਉਦੀਨ, [2012] 8 ਐਸਸੀਆਰ 35 : (2012) 8 ਐਸਸੀਸੀ 148 – 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਸੁਲਤਾਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਐਮਪੀ ਰਾਜ, 1991 ਐਮਪੀ ਐਲਜੇ 81 -ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ।

ਯਸਵੰਤ ਦੇਵਰਾਓ ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਬਨਾਮ ਵਾਲਚੰਦ ਰਾਮਚੰਦ ਕੋਠਾਰੀ, [1950] 1 ਐਸਸੀਆਰ 852; ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨਰੇਸ਼ਕੁਮਾਰ ਬਦਰੀਕੁਮਾਰ ਜਗਦ, [2011] 14 ਐਸਸੀਆਰ 472 : (2011) 12 ਐਸਸੀਸੀ 695; ਫਤਿਹ ਬੀਬੀ ਬਨਾਮ ਚਰਨ ਦਾਸ, [1970] 3 ਐਸਸੀਆਰ 953 : (1970) 1 ਐਸਸੀਸੀ 658; ਮੈਸਰਜ਼ ਗਣੇਸ਼ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਮੋਜੀ ਰਾਮ, [1978] 2 ਐਸਸੀਆਰ 614 : (1978) 2 ਐਸਸੀਸੀ 91; ਰਾਮ ਸਰਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਗੰਗਾ ਦੇਵੀ, (1973) 2 ਐਸਸੀਸੀ 60; ਵਿਨੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇਸ਼ਵ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਅੰ., (1993) ਸਪਲਾਈ 3 ਐਸਸੀਸੀ 129; ਯੂ ਓ ਆਈ ਬਨਾਮ ਇਬਰਾਹਿਮ ਉਦੀਨ, [2012] 8 ਐਸਸੀਆਰ 35 : (2012) 8 ਐਸਸੀਸੀ 148; ਗੋਪਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲਆਰਐਸ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ ਨਰਾਇਣਗੌੜਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲਆਰਐਸ ਦੁਆਰਾ, [2019] 6 ਐਸਸੀਆਰ 382 : (2019) 4 ਐਸਸੀਸੀ 592; ਹਰਮੱਤ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਇੰਦਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, ਏਆਈਆਰ 1922 ਪੀਸੀ 403; ਮਹਾਦੇਓ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ, ਏਆਈਆਰ 1931 ਪੀਸੀ 1989; ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਪਾਈ ਬਨਾਮ ਸਰਸਵਤੀ ਅੰਮਾਲ, [1985] ਸਪਲਾਈ. 2 ਐਸਸੀਆਰ 122 : (1985) 4 ਐਸਸੀਸੀ 85; ਤ੍ਰਿਭੁਵਨ ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਅਮ੍ਰਿਤਲਾਲ, [2013] 12 ਐਸਸੀਆਰ 368 : (2014) 2 ਐਸਸੀਸੀ 788; ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬੰਤੋ ਵਿੱਚ, [2005] ਸਪਲ. 4 ਐਸਸੀਆਰ 253 : (2005) 8 ਐਸਸੀਸੀ 330; ਕਰਨਾਟਕ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਵਕਫ਼ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦਾ, [2004]

[2024] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. ਵਸੰਤ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਥ੍ਰੀ. ਐਲ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਰਾਜਲਕਸ਼ਮੀ @ ਰਾਜਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਟੀਐਚਆਰ. ਐਲਆਰਐਸ

ਸਪਲਾਈ. 1 ਐਸਸੀਆਰ 255 : (2004) 10 ਐਸਸੀਸੀ 779; ਹੇਮਾਜੀ ਵਾਘਾਜੀ ਜਾਟ ਬਨਾਮ ਭੀਖਾਭਾਈ ਖੇਗਰਭਾਈ ਹਰੀਜਨ, [2008] 13 ਐਸਸੀਆਰ 818 : (2009) 16 ਐਸਸੀਸੀ 517; ਪੀ.ਟੀ. ਮੁਨੀਚਿਕੰਨਾ ਰੈਂਡੀ ਬਨਾਮ ਰੇਵੰਮਾ, [2007] 5 ਐਸਸੀਆਰ 491 : (2007) 6 ਐਸਸੀਸੀ 59; ਸ਼ਕਤੀ ਭੋਗ ਫੂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਲ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, [2020] 6 ਐਸਸੀਆਰ 538 : (2020) 17 ਐਸਸੀਸੀ 260; ਵਿਨੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇਸ਼ਵ ਚੰਦਰ, 1993 ਸਪਲਾਈ (3) ਐਸਸੀਸੀ 129; ਵੈਂਕਟਰਾਜਾ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਵਿਦਿਆਨੇ ਦੁਰੇਰਾਦਜਪੇਰੁਮਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਟੀਐਚਆਰ. ਐਲਆਰਐਸ., [2013] 5 ਐਸਸੀਆਰ 814 : (2014) 14 ਐਸਸੀਸੀ 502; ਅੱਕਮਾ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਵੇਮਾਵਤੀ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ., 2021 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1146; ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਰੁਲਮਿਗੂ ਚੋਕਕਾਨਾਥ ਸਵਾਮੀ ਕੋਇਲ ਟਰੱਸਟ, ਵਿਰੂਧੁਨਗਰ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ, [2017] 5 ਐਸਸੀਆਰ 473 : (2017) 3 ਐਸਸੀਸੀ 702; ਹਰਚਰਨ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (1982) 3 ਐਸਸੀਸੀ 408; ਰਾਜੇਂਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਕਾਯਸਥ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ, (1981) ਸਪਲਾਈ 1 ਐਸਸੀਸੀ 56 – ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1963; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸੀਮਾ; ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ; ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ; ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਲੇਖ; ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ; ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ; ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ ਨਿਰਭਰਤਾ; ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ; ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ; ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਹਤ; ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਵੇਕ; ਪਰਿਣਾਮੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ; ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ।

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2004 ਦੇ ਐਸਏ ਨੰਬਰ 1926 ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 27.09.2012 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2014 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3854

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਦਾਮਾ ਸ਼ੇਸ਼ਾਦਰੀ ਨਾਇਡੂ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵ., ਜੀ. ਬਾਲਾਜੀ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਵੀ. ਰਾਮਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਐਡ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ, ਜੇ.

1. 1947 ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਇੱਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਉਸਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਚਾਲੀ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਧੀ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ 1993 ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਨਸਿਫ਼1 ਨੇ 1999 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ 2 ਨੇ 2002 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ ਫੈਸਲਾ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜਾ। ਅਪੀਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ 3 ਦੁਆਰਾ 2012 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬੈਕਗ੍ਰਾਉਂਡ ਤੱਥ

2. ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਅੰਤਰੀਵ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ।
3. 10 ਜੁਲਾਈ 1947 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਥਿਆਮਲ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਡੀਡ4 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਰਥਾਤ ਰਾਘਵੁੱਲੂ ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਚਿੰਨਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ @ ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਨਾਇਡੂ 5 ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਬਕਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਸਰੋਜਾ ਅਤੇ ਰਾਜਲਕਸ਼ਮੀ (ਹੁਣ ਐਲਆਰਐਸ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। . ਸਰੋਜਾ 1951 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਚਾਚੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਥਯਾਮਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰ ਗਈ ਸੀ।
   3.1 ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਘਵੁਲੂ ਅਤੇ ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਨੇ 31 ਜੁਲਾਈ 19526 ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।
   3.2 ਥਯਾਮਾ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, 18 ਅਗਸਤ 1952 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮਝੌਤਾ ਡੀਡ 7 ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੇਵਲ ਉਸਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਰਥਾਤ ਰਾਘਵੁੱਲੂ ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਨਾਇਡੂ

---

1 "ਟਰਾਇਲ ਕੋਰਟ"

2 "ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ"

3 "ਅਪਵਿੱਤਰ ਨਿਰਣਾ"

4 "ਪਹਿਲੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡੀਡ"

5 "ਮੁਨੁਸਾਮੀ"

6 "ਦੂਜਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡੀਡ"

7 "ਤੀਜਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡੀਡ"

ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਰੋਜਾ ਅਤੇ ਗੋ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਰਹਿ, ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ। .

3.3 ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਦੇ ਕੋਈ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਪਵੁਨਮਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਹਿੱਤ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਗੋਦ ਲਈ ਧੀ ਸੀ, ਵਸੰਤਾ (ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਹੁਣ ਐਲਆਰਐਸ ਦੁਆਰਾ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ)

3.4 1993 ਵਿੱਚ, ਪਵੁਨਮਲ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ, ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ (ਸਰੋਜਾ ਦੇ ਪਤੀ) ਨੇ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਲਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਰੋਜਾ ਦਾ ਇੱਕਲਾ ਵਾਰਸ ਸੀ। ਡੀਡ.

4. ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸੰਖੇਪ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ।

ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਸਾਰ, ਇੱਕ ਚਾਰਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਝਗੜੇ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਰੰਤ ਹੇਠਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:-

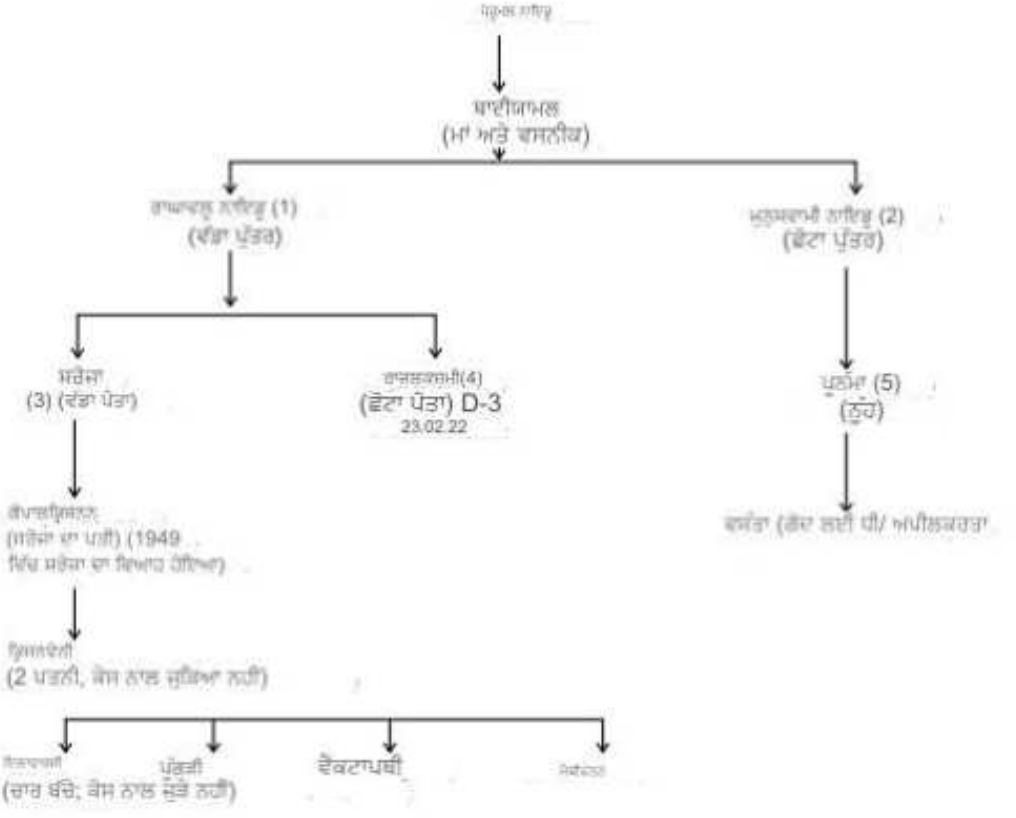

- ਪੂਨੰਮਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਪਵਨੁਅਮਲ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
-

ਏ. ਮੁਦਈ

5. ਮੁਦਈ (ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ) ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ।

5.1 ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡੀਡ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਭੋਗ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

5.2 ਦੂਜੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਕੇਵਲ ਥਾਇਮਲ ਦੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਇਕਲੌਤੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੋਜਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

5.3 ਵਸੰਤ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ, ਸਰੋਜਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਅਜਿਹੀ ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਬੀ. ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ

6. ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

6.1 ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਰਾਘਵੁਲੂ ਅਤੇ ਮੁਨਾਸਾਮੀ, ਪਹਿਲੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਡੀਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6.2 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਸਰੋਜਾ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲ 1951 ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪਾਂਡੀਚੇਰੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ।

6.3 ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕੱਲਾ ਪਵਨੁਅਮਲ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਵਾਰਸ ਹੋਵੇਗਾ।

6.4 ਮੁਨਾਸਾਮੀ ਨੇ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ, 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1976 ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦੇ ਪਵਨੁਅੱਮਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਡੀਡ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪੱਟਾ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6.5 ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਨਾਸਾਮੀ ਅਤੇ ਪਵਨੁਅੱਮਲ ਦੇ ਕੋਈ ਬੱਚੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਸੰਤ ਨਾਮ ਦਾ ਬੱਚਾ ਗੋਦ ਲਿਆ। ਪਵਨੁਅੱਮਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ 19 ਜੁਲਾਈ, 1993 ਨੂੰ ਵਸੰਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਡੀਡ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਨਕਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

6.6 18 ਅਗਸਤ 1952 ਨੂੰ, ਥਾਈਮਮਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤੀਜੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਡੀਡ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਡੀਡ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੇਚੇ ਹਨ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾ-ਜੋੜਨ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੈ।

ਸੀ. ਲੱਭਤਾਂ

7. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਨਸਿਫ਼ ਨੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਮੁੱਦੇ ਬਣਾਏ:

ਏ) ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡੀਡ ਅਸਲੀ ਹੈ?

ਬੀ) ਕੀ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਸਕਦਾ?

ਸੀ) ਕੀ ਮੁਦਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?

ਡੀ) ਮੁਦਈ ਕਿਹੜੀਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?

7.1 ਪੀ.ਡਬਲਿਊ1 (ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ) ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡੀਡ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਲ ਹੀ, ਡੀਡਬਲਯੂ 1 (ਵਸੰਥਾ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡੀਡ ਦੇ ਅਮਲ ਅਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਘਵੁੱਲੂ ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਨਾਇਡੂ ਨੇ ਥਯਮਾਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਦੂਜੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਪਹਿਲੀ ਡੀਡ ਦੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

7.2 ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਖੁਦ ਦੂਜੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਬਜ਼ਾ ਥੈਮਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਸਾਲ 1974 ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 1993 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

7.3 ਤੀਸਰੇ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਮੁੱਦੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਇਸਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮੁਦਈ

8. ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

a) ਕੀ ਮੁਦਈ ਸਰੋਜਾ ਅੰਮਾਲ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਹੈ?

b) ਕੀ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?

8.1 ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਅਸਲ ਕਬਜੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਣਜਾਣ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਅਰਥਾਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਨਿਪਟਾਰਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

8.2 ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ

9. ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ:

a) ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਨ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਿਹਿਤ ਹਿੱਤ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

b) ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 119 ਦੇ ਚਿੱਤਰਾਂ (i) ਅਤੇ (iii) ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ?

c) ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਵਿਆਜ ਦਾ ਮਾਲਕ ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀਸੀ 1442 ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ?

9.1 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰੋਜਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਵਿਆਜ ਪੂਰਾ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਜੀਵਨ ਹਿੱਤ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ,, ਵਿਆਜ ਸੈਟਲਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਕਿ ਸਰੋਜਾ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ,

ਇਕ ਗਲਤ ਬਿਆਨ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਭੋਗ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੋ ਰਾਘਵਲੁ ਨਾਇਡੂ ਅਤੇ ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਹਿੱਤ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਰਿਹਾ।

9.2 ਸੀਮਾ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਥਯਾਮਲ, ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਪਵਨੁਮਲ ਅਤੇ ਵਸੰਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਿਰਫ ਜੀਵਨ ਹਿੱਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਭਾਵ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ। ਪਹਿਲੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਡੀਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੇ ਹੋਰ ਦੋ ਕੰਮ ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਮੁਦਈ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਸੰਪੱਤੀ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਕੋਲ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸੀ, ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।

9.3 ਇਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡੀਡ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਦਈ ਵਸੰਤ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸੰਪਤੀ ਧਾਰਕ।

<u>ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ</u>

10. ਅਸੀਂ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਦਾਮਾ ਸ਼ੇਸ਼ਾਦਰੀ ਨਾਇਡੂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਵੀ. ਰਾਮਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ। ਮੁੱਖ ਦਲੀਲਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:-

ਏ. <u>ਅਪੀਲਕਰਤਾ</u>

(i) ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਹਨ *ਅਤੇ ਯਸਵੰਤ ਦੇਵਰਾਓ ਦੇਸ਼ਮੁਖ ਬਨਾਮ ਵਾਲਚੰਦ ਰਾਮਚੰਦ ਕੋਠਾਰੀ (3-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਦਰੀਕੁਮਾਰ ਜਗਦ (2-) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ। ਜੱਜ ਬੈਂਚ)*, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ii) ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਮੁਦਈ (ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ) ਕੋਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੁੰਨਮਲ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ 'ਨਿਹਿਤ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, 2004 ਤੱਕ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਹੱਕ ਜਮ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਵਾਲਾ

---

8 [1950] 1 ਐਸਸੀਆਰ 852

9 [2011] 14 ਐਸਸੀਆਰ 472: (2011) 12 ਐਸਸੀਸੀ 695

ਫ਼ਤਿਹ ਬੀਬੀ ਬਨਾਮ ਚਰਨ ਦਾਸ (3-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ) 10 ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਦਲੀ ਦੀ ਰਕਮ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵਾਂ ਕਾਰਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਮੈਸਰਜ਼ ਗਣੇਸ਼ ਟਰੇਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਮੋਜੀ ਰਾਮ (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) 11 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(iii) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 196312 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਰਾਮ ਸਰਨ ਅਤੇ ਅੰਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। v. ਗੰਗਾ ਦੇਵੀ (3-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) 13, ਵਿਨੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇਸ਼ਵ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (3-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) 14 ਅਤੇ UO। ਬਨਾਮ ਇਬਰਾਹਿਮ ਉੱਦੀਨ (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) 15.

(iv) ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਆਰਟੀਕਲ 65 ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ (a) ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਕੇਵਲ 2004 ਵਿੱਚ ਲਾਈਫ ਅਸਟੇਟ ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਜਮ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੱਕ, ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਐਲਆਰਜ਼ (2- ਜੱਜ ਬੈਂਚ) 16 ਰਾਹੀਂ ਐਲਆਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਨਰਾਇਣਗੌੜਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਰਾਹੀਂ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (ਮ੍ਰਿਤਕ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

(v) ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਸਰੋਜਾ ਦਾ ਹੱਕ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਗਾਊਂ ਹਿੱਤ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮਰਦ ਵਾਰਸ ਹੈ ਤਾਂ ਅੱਧਾ ਉਸ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਰੋਜਾ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਅੱਧਾ ਰਾਘਵੁੱਲੂ ਅਤੇ ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, 1951 ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਉਸਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸਪੇਸ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸੀ, ਭਾਵ ਇਹ ਠੋਸ ਰੂਪ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਅਚਨਚੇਤ

---

10 [1970] 3 ਐਸਸੀਆਰ 953: (1970) 1 ਐਸਸੀਸੀ 658

11 [1978] 2 ਐਸਸੀਆਰ 614: (1978) 2 ਐਸਸੀਸੀ 91

12 "ਐਸਆਰਏ, 1963"

13(1973) 2 ਐਸਸੀਸੀ 60

14 (1993) ਐਸਯੂਪੀਪੀ 3 ਐਸਸੀਸੀ 129

15 [2012] 8 ਐਸਸੀਆਰ 35: (2012) 8 ਐਸਸੀਸੀ 148

16 [2019] 6 ਐਸਸੀਆਰ 382: (2019) 4 ਐਸਸੀਸੀ 592

ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਰੋਜਾ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੋ-ਗੁਣੀ ਹੈ; ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ। ਜੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲੇਗਾ; ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ: ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਦਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰੋਜਾ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਪਵੁਨਮਲ ਦੇ ਜੀਵਨ ਹਿੱਤ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਾਕੀ ਦੀ ਔਰਤ ਸਰੋਜਾ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ **ਹਰਮੱਤ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਇੰਦਰ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ**17 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ **ਮਹਾਦੇਓ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸਿੰਘ** 18 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸਧਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤਬਾਦਲੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ।

ਬੀ. <u>ਜਵਾਬਦੇਹ</u>

(i) ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਡੀਡ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਵ 1952 ਵਿਚ ਥਾਈਮਾਲ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਡੀਡ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਸਰੋਜਾ ਵਿੱਚ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਐਕਟ, 188219 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ 'ਨਿਯਮਿਤ' ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਹਾਸਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਬਾਦਲੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੁਆਰਾ ਹਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਪਾਈ ਬਨਾਮ ਸਰਸਵਤੀ ਅੰਮਲ (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ)20 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(ii) ਦੋ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੀਵਨ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦੂਜੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਕੇਵਲ ਥਾਈਮਲ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿਆਜ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਬਾਅਦ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(iii) ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੇਵਲ ਪਵੁਨਮਲ (2004 ਵਿੱਚ) ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਬਜ਼ਾ ਮੰਗਣ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ਾ ਉਲਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਤ੍ਰਿਭੁਵਨ ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਅਮ੍ਰਿਤਲਾਲ (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) 21 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

---

17 ਏਆਈਆਰ 1922 ਪੀਸੀ 403

18 ਏਆਈਆਰ 1931 ਪੀਸੀ 1989

19 " ਟੀਪੀਏ "

20 [1985] ਸਪਲਾਈ. 2 ਐਸਸੀਆਰ 122: (1985) 4 ਐਸਸੀਸੀ 85

21 [2013] 12 ਐਸਸੀਆਰ 368: (2014) 2 ਐਸਸੀਸੀ 788

(iv) ਰਾਘਵਲੁ ਅਤੇ ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਆਨੰਦ ਜੀਵਨ ਹਿੱਤ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦੂਜੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡੀਡ, ਟੀਪੀਏ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(ਡੀ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਦੇ.

(v) ਸੈਕਸ਼ਨ 126, ਟੀਪੀਏ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰਾ ਰੱਦ ਕਰਨ/ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

(vi) ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਸਰੋਜਾ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸੀ, ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਕੋਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। 1993 ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਵੁਨਮਲ ਦੁਆਰਾ ਵਸੰਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਪਟਾਰਾ ਡੀਡ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ 'ਅੱਗੇ ਰਾਹਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਮੁਦਈ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਜੋ ਪਵੁਨਮਲ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸਲਈ, ਸਿਰਫ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਫਾਈਲਿੰਗ

(vii) ਭਾਰਤੀ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1925 ਦੀ ਧਾਰਾ 213 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਵਸੀਅਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਥਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸੀਅਤਾਂ। ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ.

<u>ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਵਾਲ</u>

11. ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹ:-

(i) ਕੀ ਪਹਿਲੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 1993 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ?

(ii) ਕੀ ਐਸਆਰਏ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਰਲਤਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਸੀ?

ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

<u>ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ</u>

<u>ਮੁੱਦਾ 1</u>

12. ਤਤਕਾਲ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀਮਾ ਐਕਟ, 1963 ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਅਰਥਾਤ, ਐਕਟ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 27 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 58 ਅਤੇ 65, ਇੱਥੇ ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:-

> **"27. ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ।** - ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕਲਾ	**ਵਰਣਨ ਸੂਟ ਦਾ**	**ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ**	**ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੀਰੀਅਡ ਚੱਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ**
58.	ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘੋਸ਼ਣਾ	ਤਿੰਨ ਸਾਲ	ਜਦੋਂ ਸਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
65.	ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਇਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਸਿਰਲੇਖ।	ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ	ਜਦੋਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਮੁਦਾਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਮੁਦਈ

> ਵਿਆਖਿਆ:- ਇਸ ਲੇਖ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ--
>
> (ਏ) ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇੱਕ ਰਿਵਰਸਮੈਨ, ਇੱਕ ਰਿਵਰਸ਼ਨਰ (ਕਿਸੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਜਾਂ ਇੱਕ ਡਿਵੀਸੀ ਦੁਆਰਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕੇਵਲ ਉਦੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ, ਰਿਵਰਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਡਿਵੀਸੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ ਹੋਣਾ, ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;..."

13. ਅਸੀਂ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਹਨ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕਦੋਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੂੰ ਸਰੋਜਾ ਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ, ਜਿਸ 'ਤੇ, ਪਹਿਲੇ ਬੰਦੋਬਸਤ ਡੀਡ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਸੰਪਤੀ. ਸਿੱਖਿਅਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ, ਮੂਲ ਮੁਦਈ (ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ) ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਦੂਜੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ ਅਵੈਧ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਿਤੀ ਦੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਏ

ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1974 ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਮੁਨਾਸਾਮੀ ਨੇ ਵਸੰਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਡੀਡ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 1976 ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ, ਪਵਨੁਆਮਲ, ਉਸਦੀ ਧੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡੀਡ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਰੋਜਾ ਦੇ ਕਥਿਤ ਸਵਾਰਥੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਨੇ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ

14. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਸੰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ। ਲਾਈਫ ਅਸਟੇਟ ਧਾਰਕ ਭਾਵ ਪਵਨੁਆਮਲ ਦਾ, ਫਿਰ 2016 ਤੱਕ ਵਸੰਤ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਖਿਤਾਬ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਲੋਜ਼ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਅੱਜ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

15. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਚੱਲੇਗੀ?

16. ਜੇਕਰ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੂਜੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ| ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ, ਤਾਂ ਅਧਿਕਾਰ 1964 ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ 1974 ਜਾਂ 1976 ਤੋਂ ਚੱਲਣਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 1986 ਜਾਂ 1988 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

17. ਅਸੀਂ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਵਾਰਸ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਪਦੰਡ ਤਤਕਾਲ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਵੁਨਮਲ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਲਟਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ (ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ) ਦੇ ਵਾਰਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮਾ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਰਲਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਬਜ਼ਾ ਅਜੇ ਵੀ ਪਵੁਨਮਲ ਦੇ ਵਾਰਸ ਕੋਲ ਹੈ। ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ 2016 ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ (ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਪਵਨੁਮਲ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ) ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ 1993 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

18. ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਘੜੀ ਟਿਕ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤ੍ਰਿਭੁਵਨਸ਼ੰਕਰ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

19. ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ **ਸੁਲਤਾਨ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ.22** ਸਟੇਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਲਟ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮਿਆਦ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਤਕਾਲ ਫੈਸਲਾ ਦੋ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ: ਇਕ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਐਮਪੀ ਲੈਂਡ ਰੈਵੇਨਿਊ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 248 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਰਾਜ ਤੋਂ ਉੱਠੀ ਅਪੀਲ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਮ ਪੀ ਖੁਦ; ਦੋ, ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਸਿਰਫ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ। ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਲ 1993 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਵੁਨਮਲ ਦੀ ਮੌਤ (2004 ਵਿੱਚ) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਹਤ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

20. ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਬੰਟੋ (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) 23 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 65 ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮਲਕੀਅਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਕਫ਼ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਨਾਟਕ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਹੋਰ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ (2-ਜੱਜ ਦੀ ਬੈਂਚ) 24, ਇਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਨਿਵੇਕਲੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਅਤੇ ਅਸਲ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: (ਏ) ਉਹ ਕਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ; (ਬੀ) ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਕਿਸਮ ਕੀ ਸੀ; (c) ਕੀ ਕਬਜੇ ਦਾ ਤੱਥ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ; (d) ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ; ਅਤੇ (e) ਉਸ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੱਚੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸਦੇ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

---

22 1991 ਐਮਪੀ ਐਲਜੇ 81

23 [2005] ਸਪਲਾਈ. (4) ਐਸਸੀਆਰ 253 : (2005) 8 ਐਸਸੀਸੀ 330

24 [2004] ਸਪਲਾਈ. (1) ਐਸਸੀਆਰ 255 : (2004) 10 ਐਸਸੀਸੀ 779

21. ਹੇਮਾਜੀ ਵਾਘਾਜੀ ਜਾਟ ਬਨਾਮ ਭੀਖਾਭਾਈ ਖੇਂਗੜਭਾਈ ਹਰੀਜਨ (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) 25 ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਪੀ.ਟੀ. ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੁਨੀਚਿਕੰਨਾ ਰੈੱਡੀ ਬਨਾਮ ਰੇਵੰਮਾ (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) 26 ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਸਖ਼ਤ ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। . ਕਾਗਜ਼-ਮਾਲਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧੀ ਮਾਲਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਿਸ ਨੇ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਲਈ, ਬਲਕਿ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਣ ਲਈ ਵੀ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਰੰਗ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

22. ਭਾਰਤ ਬੈਰਲ ਐਂਡ ਡਰੱਮ ਐਮਐਫਜੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਈਐਸਆਈ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ.27, (2-ਜੱਜ ਦੀ ਬੈਂਚ) ਵਿੱਚ ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ:

"....ਸੀਮਾ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਉਪਚਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਕਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਹੁਦਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। <u>ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੂਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੌਖਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਚਾਅ</u>

---

25 [2008] 13 ਐਸਸੀਆਰ 818: (2009) 16 ਐਸਸੀਸੀ 517

26 [2007] 5 ਐਸਸੀਆਰ 491: (2007) 6 ਐਸਸੀਸੀ 59

27 [1972] 1 ਐਸਸੀਆਰ 867: (1971) 2 ਐਸਸੀਸੀ 860

ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ; ਦੂਜਾ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਨਿਸ਼ਕਿਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸੌਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਸੁਸਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਜੀਲੈਂਟਿਬਸ, ਨਾਨ ਡਰਮੇਂਟਿਬਸ, ਜੂਰਾ ਸਬਵੇਨਿਅੰਟ (ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਜਾਗਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸੌਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ)। ਇਸ ਲਈ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫਾਲਤੂ, ਜਾਅਲੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਹਨ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਹੱਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਜੋਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ. ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਨੂੰਨ, ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

23. ਸੀਮਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦਾ ਭਾਗ III ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ: (ਏ) ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਦੀ ਜਾਅਲੀ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ; (ਬੀ) ਗੋਦ ਲੈਣ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ (c) ਕੋਈ ਹੋਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਬਿੰਦੂ (c) ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 58 ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀ ਭੋਗ ਫੂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੈਂਟਰਲ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ 28, (3-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ) ਵਿੱਚ ਸੀਮਾ ਐਕਟ 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 58 ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 113 (ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਿਸ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ) ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ 'ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ'। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ 1993 ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਰਥਾਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦਾ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਸਾਲ 1990 ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਓ।

ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਕਾਰਨ ਦੂਜੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਡੀਡ (1952) ਜਾਂ ਮੁਨੁਸਾਮੀ ਦੇ ਪਵੁਨੱਮਲ (1976) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਵਸੰਤ (1993) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਵੁਨਮਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਪਵੁਨਮਲ (2004) ਦੀ ਮੌਤ ਜਿੱਥੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਹਤ ਵੀ ਮੰਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅੰਕ II

24. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਐਸਸੀਆਰ, 1963 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸਰਲਤਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

25. ਸੈਕਸ਼ਨ 34 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

34. ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਵੇਕ।-ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਰਿੱਤਰ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ|ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਦਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੰਨਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ:

> ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ, ਸਿਰਫ਼ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
>
> (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

26. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 1976 ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ।

27. ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਖੰਡਨ ਵਿਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ, ਜੀਵਨ ਵਿਆਜ ਧਾਰਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ,

ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਕਬਜੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਮਾਂ, ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

28. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ। ਵਿਨੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇਸ਼ਵ ਚੰਦਰ (2-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ) 29 ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1877 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਨੂੰ SRA ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਨਾਲ ਪਰੀ ਮੈਟੀਰੀਆ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, 1963 ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਵੀਸੋ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਬਾਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

29. ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਇਬਰਾਹਿਮ ਉਦੀਨ (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) 3º ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰਿਣਾਮੀ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"55. ਧਾਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਸਿਰਫ਼ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

56. ਰਾਮ ਸਰਨ ਬਨਾਮ ਗੰਗਾ ਦੇਵੀ [(1973) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 60] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ। ਰਾਹਤ ਐਕਟ, 1963 ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਂਭਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਨੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਕੇਸ਼ਵ ਚੰਦਰ [1993 Supp (3) SCC 129] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਿੱਥੇ ਮੁਦਈ ਕੋਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਇਹ ਵੇਖਦਿਆਂ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। (ਇਹ ਵੀ ਵੇਖੋ ਗਿਆਨ ਕੌਰ ਬਨਾਮ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ [(2011) 4 SCC 567)

57. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਮੰਗੇ ਬਿਨਾਂ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

---

29 1993 ਐਸਯੂਪੀਪੀ (3) ਐਸਸੀਸੀ 129

30 [2012] 8 ਐਸਸੀਆਰ 35: (2012) 8 ਐਸਸੀਸੀ 148

58. ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ 1-ਮੁਦਈ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਹਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਠੋਸ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ ਪਰ ਅਣਜਾਣ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ **ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ।**"

30. <u>ਵੈਂਕਟਰਾਜਾ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਬਨਾਮ ਵਿਦਿਆਨੇ ਦੁਰੇਰਾਦਜਪੇਰੁਮਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਥ੍ਰੀ. ਐਲਆਰਐਸ (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) 31</u>, ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੋਵੀਸੋ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸੋਧਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਅੱਕਮਾ ਅਤੇ ਓਰਸ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। v. ਵੇਮਾਵਤੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2-ਜੱਜ ਬੈਂਚ) 32.

31. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਰੁਲਮਿਗੂ ਚੋਕਕਾਨਾਥ ਸਵਾਮੀ ਕੋਇਲ ਟਰੱਸਟ, ਵਿਰੂਧੁਨਗਰ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ) ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਐਸਆਰਏ, 1963 ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਦੇ ਕਾਰਨ, ਮੁਦਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ, ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਘੋਸ਼ਣਾ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

32. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕਮੀ ਸਿਰਫ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲਿਮਿਟੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿਵਲ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

---

31 [2013] 5 ਐਸਸੀਆਰ 814: (2014) 14 ਐਸਸੀਸੀ 502

32 [2021] 10 ਐਸਸੀਆਰ 1187: 2021 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 1146

33 [2017] 5 ਐਸਸੀਆਰ 473: (2017) 3 ਐਸਸੀਸੀ 702

33. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਦਈ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਸੀ। . ਮੁਦਈ ਨੇ ਖੁਦ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰ. 1 ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਸਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੰ. 2 ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 2004 ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ-ਸੰਪੱਤੀ ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸਲ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵੀ।

34. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। <u>ਸਿੱਟਾ</u>

35. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਥ੍ਰੈਸ਼ਹੋਲਡ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਵੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਓ.ਐਸ. 1993 ਦਾ ਨੰਬਰ 726 ਅਤੇ ਐਸ.ਸੀ. ਅਪੀਲ ਸੂਟ 47/99 FTC-II ਅਪੀਲ ਸੂਟ 113/2002 ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਕਸੂਰਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

36. 2004 ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1926 ਮਿਤੀ 27 ਸਤੰਬਰ 2012 ਨੂੰ **ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. ਬਨਾਮ ਵਸੰਤ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ.** ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ(ਜ਼) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Pallav

PALLAV THAKUR ADVOCATE